

ingediend op **1663** (2022-2023) – Nr. 1
19 april 2023 (2022-2023)

Voorstel van resolutie

van Jeremie Vaneeckhout, Staf Aerts, Stijn Bex en Johan Danen

over het garanderen van een examenfreie dag
na de verkiezingsdag op 9 juni 2024

TOELICHTING

Elke vijf jaar trekken de Europeanen gezamenlijk naar de stembus voor de verkiezing van het Europees Parlement. De datum van die verkiezing wordt vastgelegd door het Comité van Permanente Vertegenwoordigers van de Raad van de Europese Unie. Hoogstwaarschijnlijk wordt dat de periode van 6 tot en met 9 juni 2024. Omdat verkiezingen in België traditioneel op een zondag worden georganiseerd, zou dat dus betekenen dat in België op zondag 9 juni verkiezingen gehouden worden.

Het is in België de regel dat de federale en regionale verkiezingen gekoppeld zijn aan de Europese verkiezingen. Op 9 juni 2024 zal dus ook een nieuw Vlaams Parlement worden verkozen.

De vorige verkiezingen vonden vijf jaar geleden plaats. In 2024 zullen dus pakweg een half miljoen jongeren voor het eerst naar de stembus moeten of mogen trekken. Dat is een ongezien hoog aantal eerste kiezers. Het gaat daarbij niet alleen om al wie sinds de vorige verkiezingen 18 jaar is geworden en dus stemplichtig is, maar ook over de groep jongeren die op 9 juni tussen de 16 en de 18 jaar oud zal zijn en bijgevolg stemgerechtigd is voor de Europese verkiezingen.

Voor een groot deel van die Vlaamse eerste kiezers valt de datum van de verkiezingen behoorlijk ongelukkig, midden in de blok- en examenperiode. Dat geldt zowel voor de studenten aan de universiteiten en hogescholen, van wie de overgrote meerderheid eerste kiezers zijn, als voor de scholieren van de hogere jaren in het middelbaar onderwijs. Voor 18-plussers is dat een behoorlijk vervelend vooruitzicht, maar voor de 16-tot-18-jarigen is het bovendien een ondermijning van het doel dat met de verlaging van de leeftijdsgrens wordt nagestreefd, namelijk een grotere betrokkenheid van die leeftijdsgroep.

Voor een gezonde democratie is een verkiezingsdag een hoogdag. Hoe groter de betrokkenheid, hoe beter. Die betrokkenheid beperkt zich idealiter niet tot het fysiek uitbrengen van de stem in het stemlokaal in de buurt, maar schuilt ook in het volgen van de resultaten die in de loop van de middag en avond binnenlopen.

De eerste keer gaan stemmen is een belangrijk moment in burgerschapsvorming, want jong geleerd is oud gedaan. Volgens de indieners van dit voorstel van resolutie zou het een gemiste kans zijn voor democratische volwassenwording als een groot aantal jongeren de eerste keer dat ze mogen of moeten gaan stemmen, niet zelf actief hun stem zouden uitbrengen.

Heel wat studenten zitten op kot in hun studentenstad. Leuven bevat het grootste aantal kotstudenten, namelijk meer dan 80 procent. In Gent gaat het om zowat de helft van de studenten die, als ze zelf hun stem willen uitbrengen, moeten pendelen naar hun officiële woonplaats. Dat betekent een tijdsinvestering die hoogst ongelegen komt in volle blokperiode.

Studieredenen zijn een van de welomlijnde situaties waarbij het mogelijk is om bij volmacht te stemmen. Dat is echter geen pasklare oplossing voor alle studenten. Stemmen per volmacht is en moet een noodoplossing blijven. Een politieke overtuiging is iets waar niet iedereen zomaar mee te koop wil lopen. Een gevolmachtigde vinden aan wie je blind je stem toevertrouwt, is dan ook geen sinecure. Bovendien kan iemand maar één keer bij volmacht stemmen. Ouders met verschillende kotstudenten moeten dan kiezen tussen hun kinderen. Als die gevolmachtigde bijvoorbeeld een goede vriend is, zal die nadat hij zelf gestemd heeft, in de meeste gevallen ook nog naar het stembureau van de volmachtgever moeten trekken.

Er moet gewoon naar gestreefd worden om zo veel mogelijk eerste kiezers zelf, actief te laten deelnemen aan de verkiezingen van 9 juni 2024. Een examenvrije dag op maandag 10 juni 2024 maakt het voor studenten en scholieren veel gemakkelijker om volop te participeren aan en mee te leven met die verkiezingen.

Jeremie VANECKHOUT
Staf AERTS
Stijn BEX
Johan DANEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de verkiezingsdag, die zal worden vastgelegd op 9 juni 2024;
 - 2° de vaststelling dat die datum pal in de blok- en examenperiode valt;
 - 3° de pendeltijd voor kotstudenten om naar hun woonplaats te reizen zodat ze hun stem kunnen uitbrengen;

- overwegende dat:
 - 1° een ongezien groot aantal Vlaamse jongeren die dag voor het eerst mag of moet gaan stemmen;
 - 2° actieve deelname aan verkiezingen belangrijk is in een gezonde democratie;
 - 3° een eerste keer gaan stemmen de kiem legt voor volwaardig burgerschap;

- vraagt aan de Vlaamse Regering om in samenspraak met de onderwijsinstellingen en -koepels een afsprakenkader vast te leggen waarbij er op maandag 10 juni 2024 geen examens worden georganiseerd in het hoger onderwijs en de derde graad van het middelbaar onderwijs.

Jeremie VANEECKHOUT
Staf AERTS
Stijn BEX
Johan DANEN